

VEDLEGG

Sentralt regelverk for skadedyrbekjempelse i barnehager og skoler

Her gis detaljert informasjon om sentrale punkter i lovverket med presise henvisninger, som skal bidra til å redusere problemer med skadedyr samt besørge miljø- og helsemessig trygge skadedyrbekjempelser i barnehager og skole. Dette vedlegget skal gi utfyllende informasjon om regelverket beskrevet i Skadedryseveilederens kapittel Skadedyrbekjempelse i barnehager og skole. Lover og forskrifter finnes på www.lovdata.no

Forskrift om skadedyrbekjempelse

Forskriften, som er hjemlet i smittervernloven¹ og folkehelseloven², har som formål å forebygge at skadedyr overfører smittsomme sykdommer til mennesker eller blir årsak til sykdommer/helseproblemer hos mennesker. Forskriften pålegger i § 2-1 og § 2-2 eier eller bruker av en bygning å sørge for at det settes i verk nødvendige tiltak for å forebygge og oppdage forekomst av skadedyr, og eventuelt utrydde skadedyr når forekomst tilsier det. Med bygning menes blant annet barnehager og skoler med tilliggende uteområder. Med eier/bruker menes både skolen/barnehagens ledelse og eventuelt andre eiere, for eksempel private eiere, kommunale eiendomsselskap eller lignende. Kommunen, ved sin miljørettet helseverntjeneste, kan gi eier/bruker pålegg om forebyggende tiltak og eventuell utryddelse når forekomst av skadedyr tilsier det.

Alle som utfører skadedyrbekjempelse, plikter å benytte det mest miljø- og helsevennlige alternativet som samtidig gir ønsket resultat (det såkalte substitusjonsprinsippet)³. Siden det ofte finnes effektive giftfrie bekjempelsesmetoder, skal dette prioriteres framfor bruk av pesticider. Substitusjonsprinsippet inkluderer også regelen om at pesticider aldri skal benyttes til å forebygge mot skadedyr. F.eks. er det ikke tillatt å plassere gift i åtestasjoner mot rotter uten at rotter faktisk er observert. I barnehager og skoler settes det ekstra krav til forsiktighet ved skadedyrbekjempelse fordi personer tilbringer lange perioder der samt at barn generelt er mer sårbare ved eksponering overfor pesticider enn voksne.

Skadedyrbekjempelse skal varsles til naboer og andre som kan bli berørt (nabovarsel)⁴. Det skal varsles om når tiltaket skal gjennomføres, hvilket bekjempelsesmiddel som brukes og om faresignaler og forholdsregler som må tas. Berørte som skal varsles vil f.eks. være elever, foreldre/foresatte og ansatte. Det kan også være aktuelt å varsle lag/organisasjoner m.v. som bruker lokalene utenom skoletiden. Den som gjennomfører skadedyrbekjempelse på andres eiendom, skal være godkjent skadedyrbekjemper. Dette innebærer bestått eksamen fra to ukes kurs hos Folkehelseinstituttet samt minst 2 måneders praksis med tilsammen 40 bekjempelser.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Forskriften, som er hjemlet i folkehelseloven², skal bidra til at miljøet i barnehager og skoler fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade. Leder av virksomheten har ansvar for å påse at bestemmelsene i forskriften overholdes, jf. § 4. Videre skal virksomheten planlegges og drives slik at risikoen for spredning av smittsomme sykdommer blir så liten som praktisk mulig (§ 17) og at avfall håndteres og oppbevares på en hygienisk betryggende måte (§ 24). Dette inkluderer også forhold tilknyttet skadedyr. Det er laget en veileder til forskriften fra Helsedirektoratet (Miljø og helse i skolen, IS-2073) som utdyper nærmere kravene i forskriften.

Det er den instans i kommunen som har ansvar for miljørettet helsevern som skal føre tilsyn med at bekjempelser skjer i tråd med forskrift om skadedyrbekjempelse og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Kommunen kan gi pålegg om granskning, retting av forhold der det foreligger negativ helsepåvirkning, eventuelt stenging av lokaler der det foreligger overhengende fare for helseskade.⁵ Er f.eks. en skole/barnehage misfornøyd med gjennomføring utført av en innleid skadedyrbekjemper, kan de melde i fra til tilsynsmyndighet. Folkehelseinstituttet skal tilbakekalle godkjenningen hvis vilkårene har bortfalt eller skadedyrbekjemperen ansees uskikket.

¹ Lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven)

² Lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

³ Forskrift om skadedyrbekjempelse § 3-2

⁴ Forskrift om skadedyrbekjempelse § 3-4

⁵ Forskrift om skadedyrbekjempelse §§2-3, 2-4, 2-5, 5-2 og 5-4 og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler §§ 25 og 26.